

KONWERSATORIUM INSTYTUTU FIZYKI UMCS

27.11.2014 r., godz. 11¹⁵, Aula IF im. St. Ziemeckiego

Prof. dr hab. Maciej Budzanowski

(Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego PAN, Kraków)

„Zastosowanie termoluminescencji do pomiaru dawek od promieniowania jonizującego od nGy do MGy”

Termoluminescencja (TL) jako zjawisko świecenia ciał stałych przy podgrzewaniu zostało odkryte i opisane po raz pierwszy przez Sir Roberta Boyla w XVII wieku. Kolejny krok milowy na drodze zastosowania wykonała Maria Curie-Skłodowska opisując w swojej rozprawie doktorskiej zjawisko świecenia naturalnego fluorku wapnia przy podgrzewaniu i powiązała to świecenie z ekspozycją na promieniowanie jonizujące. W latach 50-tych zeszłego stulecia Farington Daniels z USA zastosował detektory termoluminescencyjne po raz pierwszy w pomiarach dawek od promieniowania gamma, x, neutronów oraz cząstek alfa i beta. W Polsce pionierem w tej dziedzinie był śp. Doc. dr hab. Tadeusz Niewiadomski z IFJ PAN, który w latach 60-tych wytworzył pierwsze syntetyczne materiały termoluminescencyjne oraz wdrożył do pomiaru dawek dla pracowników Instytutu a także do wielkoskalowych pomiarów środowiskowych w Polsce. Do głównych zalet detektorów termoluminescencyjnych można zaliczyć wysoką czułość na promieniowanie jonizujące od poziomu ok. 50 nGy, tkankopodobność, powtarzalność wskazań, liniowość dla szerokiego zakresu dawek, pomiary wysokich dawek aż do 1 MGy a także odporność na warunki środowiskowe. Dzisiaj dozymetria termoluminescencyjna jest powszechnie stosowana w ochronie radiologicznej, w szeregu badaniach i pomiarach klinicznych, technicznych a także w monitoringu radiologicznym środowiska oraz wokół akceleratorów cząstek. Detektory termoluminescencyjne (TLD) mogą być otrzymywane w różnych kształtach (proszek TL, miniaturowe walce o średnicy od 0,5 mm, standardowe pastylki o średnicy 4,5 mm, giętkie folie TL). Detektory są odczytywane ręcznie lub automatycznie w tzw. czytnikach termoluminescencyjnych. Na wykładzie zostaną zaprezentowane możliwości stosowania detektorów termoluminescencyjnych włącznie z aktualnymi trendami pomiarowymi i badawczymi w tej dziedzinie.

Uprzejmie zapraszam wszystkich pracowników, doktorantów i studentów Instytutu Fizyki.

Prof. dr hab. Mieczysław Budzyński
Dyrektor IF UMCS